

אח

הל

תרגומי השירה הלירית לעברית מאת אדולף גומן
Лирическая поэзия в переводе на иврит Адольфа Гомана

בוריס פסטרנאק
הרומן "דוקטור ז'יוואגו". פרק 17
שירים של יורי ז'יוואגו

Б.Пастернак

роман «Доктор Живаго». ч.17 Стихи Юрия Живаго

предисловие и примечания переводчика

תרגום מרוסית. פתח-דבר והערות של המתרגם

adolf.goman@gmail.com

ב.פסטרנק

(1890 – 1960)

Содержание

О Борисе Пастернаке

«Стихи Юрия Живаго»

1. Гамлет
2. Март
4. Белая ночь
5. Весенняя распутица
6. Объяснение
7. Лето в городе
8. Ветер
9. Хмель
10. Бабье лето
11. Свадьба
12. Осень
13. Сказка
14. Август
15. Зимняя ночь
16. Разлука
17. Свидание
19. Рассвет
21. Земля

תוכן העניינים

[על בוריס פסטרנק](#)

"שירי יורי ז'יוואגו"

- [1. המלט](#)
- [2. מרץ](#)
- [4. לילה לבן](#)
- [5. אביב. הפשרת שלגים](#)
- [6. ודוי](#)
- [7. קיץ בעיר](#)
- [8. רוח](#)
- [9. קשות](#)
- [10. סוף הקיץ](#)
- [11. החתונה](#)
- [12. סתו](#)
- [13. האגדה](#)
- [14. אוגוסט](#)
- [15. ליל חרף](#)
- [16. פרדה](#)
- [17. פגישה](#)
- [19. שחר](#)
- [21. הארץ](#)

על בוריס פסטרנק

בוריס פסטרנק, סופר ומשורר רוסי יהודי, נולד במוסקבה למשפחה של אנשי אמנות, אביו היה הצייר לאוניד פסטרנק ואמו הפסנתרנית רוזה קאופמן. שני הוריו היו בין הבוודדים מיהודי רוסיה הצארית שטיפסו בסולם החברתי והתערו בחברה מבלי להמיר את דתם. האב, שהיה צייר חשוב, אף היה פטור מגירוש מוסקבה ב-1891 בגלל השכלתו הגבוהה; מסיבות מוסריות, סירב כל חייו להיטבל. פסטרנק הזדהה רגשית עם הנצרות האורתודוקסית הרוסית, ובשנות ה-40 וה-50 נהג לבקר בכנסיות לעיתים קרובות. הוא אף טען בבגרותו שאומנתו הזקנה הטבילה אותו בילדותו, אך רוב הביוגרפים שלו מעריכים שמדובר – כמו פרטים רבים אחרים בחייו – בבדותה פרי דמיונו. נישואיו ב-1922, לאחר שמהפכת אוקטובר סילקה כל מכשול חוקי מלא-נוצרים, נערכו על ידי רב, והוא רשם את דתו כ"יהודי" גם במסמכים אחרים. פסטרנק טען בביוגרפיה שלו כי מוצא משפחתו מיצחק אברבנאל, שר האוצר של ספרד במאה ה-15.

בהשפעת אמו נמשך מילדותו למוזיקה ובגיל 13 החל ללמוד אצל המלחין סקריאבין, שהיה ידיד המשפחה. אף שניבאו לו קריירה מזהירה, בגיל 18 נטש את המוזיקה לטובת הפילוסופיה. למד באוניברסיטת מוסקבה, וב-1912 נסע למרבורג שבגרמניה שם למד אצל הפילוסוף הרמן כהן. על אף שכהן הציע לו להישאר בגרמניה ולקבל תואר דוקטור, פסטרנק חזר לרוסיה והתמסר לכתיבת שירה. אך גם כאשר פנה לשירה לא הפנה עורף לאהבותיו הקודמות - שירתו נתנה ביטוי לתהיות פילוסופיות, וליריות מוזיקליות שרתה על השורות. בתקופה זו היה מיווד עם ולדימיר מאיאקובסקי, קשר שהייתה לו השפעה על יצירתו. ספר שיריו הראשון יצא לאור ב-1914 ובשנים שלאחר מכן הוציא לאור ספרי שירה נוספים שהחשוב שבהם הוא "אחותי החיים" (1922). בפרוזה שכתב פסטרנק (ובמיוחד ב"מכתבים מטולה" שאף לבטא את האידיאלים ששאב ממורה הרוחני לב טולסטוי, אותו הכיר פסטרנק עוד בילדותו כאשר התארח עם הוריו באחוזתו של טולסטוי יאסנאיה פוליאנה שבפאתי העיר טולה

פסטרנק התקשה להסתגל לממסד הספרותי ששלט בחיי התרבות ברוסיה לאחר התבססות השלטון הסובייטי. שיריו כמעט ולא נדפסו, ועל מנת להתפרנס עסק רבות בתרגום מן הספרות האירופאית הקלאסית כמו גם מן הספרות בת-תקופתו. בשנות השלושים יצא עליו קצפו של המשטר משום שסירב לתמוך ב"טיהורים" של סטלין. שמו של בוריס פסטרנק היה ברשימת המועמדים להישלח לסיביר, אך ברגע האחרון שמו נמחק מהרשימה. מצבו של בן דודו המשורר היהודי-פולני, לאון פסטרנק, היה פחות טוב. כעונש על פעילותו האקטיביסטית בפולין - כתיבת שירה סטירית בגנות השלטון - הוא נאסר בשנת 1934 ונשלח לכלא.

כבר בשנות ה-30 עסק פסטרנק, יחד עם כתיבת שירה, גם בכתיבת פרוזה. בשנים 1945-1955 כתב את יצירתו הגדולה - הרומן "דוקטור ז'יוואגו" העוסק בגורל האינטליגנציה הרוסית במחצית הראשונה של המאה ה-20, ובמיוחד בשנות מלחמת האזרחים ברוסיה. גיבורו של הרומן הוא רופא שלאחר מותו נשאר ספר שירים. שירים אלו, שהם החלק האחרון ברומן, הם מפסגת יצירתו של פסטרנק. הספר מבוסס על דמותה של אולגה איבינסקיה, משוררת שהייתה אהובתו של פסטרנק בשלוש-עשרה השנים האחרונות של חייו. היא תעדה את סיפור האהבה הזה בספר. "דוקטור ז'יוואגו" נאסר להוצאה לאור בברית המועצות ב-1956, אך באותה שנה התפרסם במערב, ותורגם לכמה שפות. בעולם, הרומן זכה לתגובות נלהבות ומחברו הוכרז כזוכה פרס נובל לספרות לשנת 1958. אולם במולדתו של פסטרנק, התגובה הייתה שונה לחלוטין - הרומן הוכרז "אנטי-סובייטי" ומחברו הוצא מאיגוד הסופרים של ברית המועצות. עקב כל זאת, נאלץ פסטרנק לוותר על הפרס. בשנת 1987 בוטלה החלטה על הוצאתו מאיגוד הסופרים, הרומן פורסם בברית המועצות ב-1988, כמעט 30 שנה לאחר מותו של המחבר. בשנת 1989 בנו קיבל את פרס נובל של אביו. בוריס פסטרנק נפטר ב-1960 מסרטן הריאה. אף על פי שהתפרסמה על מותו רק הודעה קטנה בעיתון ספרותי, נהרו להלוויות אלפים רבים. (מתוך ה"ויקיפדיה")

* * * *

הפרק האחרון ה-17 של הרומן "דוקטור ז'יוואגו" נקרא "השירים של יורי ז'יוואגו", וכולל 25 שירים, שחלקם פורסמו עוד לפני שהרומן הושלם. המחזור נחשב לאחד החשובים ביותר בליריקה רוסית במאה העשרים. בתרגום זה לא נכללו 7 שירים, העוסקים בנושאים, הקשורים ב"ברית החדשה", כי בתרגום הם זקוקים להערות רבות מדי.

השירים חוזרים לרעיונות ותיאורים של הרומן, אך באופן ובאור פיוטי, ללא עלילה רצופה. השיר "המלט", הפותח את המחזור, יכול להיחשב למפתח להבנת הרומן כולו. הרעיון המרכזי של המחזור הוא חשיפת המניע הנצחי של המאבק בין הטוב והרע, האור והחושך, החיים והמוות. בו מתוארים מבחני אופי של הגיבור בחייו הקשים, חוויותיו, הפגישה עם המוות והתגברות עליו באמצעות תמורות פנימיות ותחייה לחיים חדשים. למחזור יש קומפוזיציה מחושבת היטב משלו. יש בו שירים אוטוביוגרפיים.

שלושה ז'אנרים בולטים במחזור: אידיליה בתיאור הטבע במחזור השנתי שלו, אלגיה בתיאור הרגשות של הגיבור, ובלדה – קטעים עלילתיים אשר מקדמים את המחזור לסיומו. (*) הלשון של המחזור מאוד מגוונת ועשירה. זה נכון גם לגבי אמצעים פיוטיים אחרים.

(*) <https://cyberleninka.ru/article/n/zhanrovye-myshlenie-poeta-yuriya-zhivago>

стихи Юрия Живаго

"שירי יורי ז'יוואגו"

1. Гамлет

1. המלט

Гул затих. Я вышел на подмости.
Прислонясь к дверному косяку,
Я ловлю в далеком отголоске
Что случится на моем веку.
На меня наставлен сумрак ночи
Тысячью биноклей на оси.
Если только можно, Авва Отче,
Чашу эту мимо пронеси.
Я люблю твой замысел упрямый
И играть согласен эту роль.
Но сейчас идет другая драма,
И на этот раз меня уволь.
Но продуман распорядок действий,
И неотвратим конец пути.
Я один, все тонет в фарисействе.
Жизнь прожить — не поле перейти.

רעם פג. על הבמה עליתי
ועומד נשען על המשקוף,
מן ההד הקל לקלט רציתי,
מה יקרה עד שֶאֱבֹא לסוף.
התמקד בי אור בין-הערבעים -
אלף משקפות על קצה הציר.
אם-יוכל להיות, אב בשמים,
את הכוס אלי אל תעביר. (*)
לרוחי מזמרת עקשת,
התפקיד הוא בשבילי נאות.
דרמה כאן אחרת מתרחשת,
והפעם אבקש לשבת.
ברם ההצגה כחוק פועלת,
ובה סוף בלתי-נמנע רוּדָה.
לבדי. צבוע כל החלד,
החיים לא חצית שדה. (**)

(*) הבשורה הקדושה על-פי מתי' כו לט :

"אֲבִי אִם-יֻכַּל לִהְיוֹת תַּעֲבֹרְנָא מֵעַלִי הַכּוֹס הַזֹּאת..."

(**) במקור פתגם רוסי: לחיות חיים זה לא כמו לחצות שדה. (החיים קשים וארוכים)

Солнце греет до седьмого пота,
И бушует, одурев, овраг.
Как у дюжей скотницы работа,
Дело у весны кипит в руках.
Чахнет снег и болен малокровьем
В веточках бессильно синих жил.
Но дымитесь жизнь в хлеву коровьем,
И здоровьем пышут зубья вил.
Эти ночи, эти дни и ночи!
Дробь капелей к середине дня,
Кровельных сосулк худосочье,
Ручейков бессонных болтовня!
Настежь все, конюшня и коровник.
Голуби в снегу клюют овес,
И всего живитель и виновник, —
Пахнет свежим воздухом навоз.

עוֹז שֶׁל הַחֲמָה, זָעָה גּוֹבֶרֶת,
מִשְׁתּוֹלֵל עֲרוּץ פָּרָאִי סוֹעֵר,
וְכֵמוּ בִידִים שֶׁל בּוֹקֶרֶת
לְאַבִּיב הַכֹּל הוֹלֵךְ מֵהָר.
הַחֲלָשָׁה אֶת הַשְּׁלָגִים טוֹרֶפֶת
בְּזָרְדִים כְּחִלִּים חֲסָרִי-אוֹנִים.
אֶךְ עֲזִים חַיִּים בְּתוֹךְ הָרֶפֶת,
חֲסִנִּים שְׁנֵי הַקְּלָשׁוֹנִים.
הַלִּילוֹת וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה!
רָסָס הַטֶּפְטוּף בְּשִׂיא הַיּוֹם,
וּפְטָפוּט פְּלָגִים – שִׁירַת הַפֶּלֶא,
וְנִטְיָף הַקָּרַח דֵּל מִחוּם.
הַיּוֹנִים לוֹקְטוֹת זָרְעִים בְּשֵׁלֶג,
לְרוּחָה פְּתוּחִים אֲרוֹה וְדִיר,
וְגוֹרֵם לְכָל תַּחֲתִית הַחֲלָד -
זָבֵל מִתְּמַלֵּא צַחוֹת אֲוִיר.

4. Белая ночь

4. לַיְלָה לָבָן

Мне далекое время мерещится,
Дом на Стороне Петербургской.
Дочь степной небогатой помещицы,
Ты — на курсах, ты родом из Курска.
Ты — мила, у тебя есть поклонники.
Этой белою ночью мы оба,
Примостясь на твоём подоконнике,
Смотрим вниз с твоего небоскреба.
Фонари, точно бабочки газовые,
Утро тронуло первую дрожью.
То, что тихо тебе я рассказываю,
Так на спящие дали похоже.
Мы охвачены тою же самою
Оробелою верностью тайне,

בְּעֵבֶר שְׂרָעָפִי עוֹד שִׁקוּעַ:
בֵּית שְׁבִשְׁכוֹנָה "פֶּטֶרְבוּרְגְּסְקִי",
אֶת - בֵּת בְּעֵלֶת קֶרֶקֶע צְנוּעַ,
יְלִידַת קוּרְסֶק, לוֹמֶדֶת בְּקוּרְסִים.
חֲמוּדָה, מְחַזְרִים לֹא חֲסָרִים לָהּ.
וּבְלִיל לָבָן אֲנוּ בִנְחַת
מִטָּה מֵהַחֲלוֹן מִסְתַּכְּלִים כָּךְ
מִגּוֹרֵד הַשְּׁחָקִים שֶׁלָּךְ יָחַד.
תְּאוֹרֶת פֶּרֶפְרִי גַז נִפְסָקֶת,
כָּבֵד קְרִירוֹת אֶת הַבֶּקֶר הָרַעֲיָדָה,
וְאֲנִי מִסְפֵּר לָךְ בְּשִׁקָּט
עַל הָעִיר שְׁנוּמָה לֹא הוֹרִידָה.
בִּישָׁנִים, מִצָּפִים כָּאֵן כְּרָגַע
בְּאַמּוֹן בְּאוֹתוֹ סוֹד הָרִינוּ

Как раскинувшийся панорамою
 Петербург за Невою бескрайней.
 Там вдали, по дремучим урочищам,
 Этой ночью весеннею белой,
 Соловьи славословьем грохочущим
 Оглашают лесные пределы.
 Ошалелое щелканье катится,
 Голос маленькой птички ледащей
 Пробуждает восторг и сумятицу
 В глубине очарованной чащи.
 В те места босоногою странницей
 Пробирается ночь вдоль забора,
 И за ней с подоконника тянется
 След подслушанного разговора.
 В отголосках беседы услышанной
 По садам, огороженным тесом,
 Ветви яблоневые и вишневые
 Одеваются цветом белёсым.
 И деревья, как призраки, белые
 Высыпают толпой на дорогу,
 Точно знаки прощальные делая
 Белой ночи, выдавшей так много.

5. Весенняя распутица

Огни заката догорали.
 Распутицей в бору глухом
 В далекий хутор на Урале
 Тащился человек верхом.
 Болтала лошадь селезенкой,
 И звону шлепавших подков
 Дорогой вторила вдогонку
 Вода в воронках родников.
 Когда же опускал поводья
 И шагом ехал верховой,

כְּמוֹ הָעִיר, פְּנוֹרְמָה בְּרֻקָּע,
 הַנִּבְּהָ אֵינְסוֹפִי לִפְנֵינוּ.
 בְּמֶרְחָק אֶרֶץ יַעַר נִרְדְּמָת,
 לֵיל לִבָּן מִשְׁתַּרֵּר בְּלִי לְנוֹעַ,
 וְזִמְרִים בְּשִׁירָה הַרוֹעֶמֶת
 מִשְׁמִיעִים בְּסִבְכִּים: "הִלְלוּ יְהוָה!"
 הַקִּשָּׁת הַטְּרוּף מִתְגַּלְגֶּלֶת,
 וְקוֹלָה הַצִּפּוֹר הַרוֹפֶפֶת
 מְעוֹרֵר מְהוּמָה מִתְלַהֶבֶת
 בְּעֵמֶק־הַחֲרָשָׁה מְכַשֶּׁפֶת.
 כְּמוֹ נוֹדֵד יַחֵף אוֹ אִישׁ הַצִּיד
 מִסְתַּתֵּר, מִתְגַּנֵּב לֵיל בְּרֻט,
 אַחֲרָיו מַחְלוֹן שֶׁל הַבַּיִת
 נִמְשָׁק קוֹ שֶׁל שִׁיחָה מְצַתֶּתֶת.
 לְהַדִּים שֶׁל דּוֹ-שִׁיחַ לְקוֹחַ
 מִתְלַבָּשִׁים בְּגִנָּה מְגֻדֶּרֶת
 כָּל עֵנָף דּוֹבֵדֵבֵן וְתַפּוּחַ
 בְּשִׁמְלָה לְבָנָה נִהְדֶּרֶת.
 וְיוֹצְאִים עֲצִים יַחַד לְדֶרֶךְ,
 לְבָנִים כְּמוֹ רוּחוֹ שֶׁל מְנוּחַ,
 וְנוֹשְׁרִים כְּסִימָן פְּרֻדָּה פָּרַח
 אֶל הַלֵּיל הַלָּבָן, עוֹבֵר-אַרְח.

5. אביב. הפֶּשֶׁרֶת שֶׁלִּגִּים

אִישׁ לְאֵטוֹ, לִסּוֹס מְנִיחַ,
 בְּדֶרֶךְ-בֵּץ בִּיעַר-סִבְכָּה
 לְכַפֵּר בְּתוֹךְ אוֹרְאֵל זָנִיחַ
 רֶכֶב. אוֹר הַשְּׁקִיעָה דָּעָה.
 הַסּוֹס טֹלְטֵל לוֹ טְחוּל נְפוּחַ.
 וְלִצְלִילִי טְפִיחוֹת פְּרָסוֹת
 מְעַרְפֵּל, מְקוֹר וְרוּחַ
 עֲנָה צִלִּיל מִי הַמַּעֲיָנוֹת.
 וְכִשְׁהִרְפָּה מוֹשְׁכוֹת הַגָּבֶר,
 רֶכֶב בְּצַעֲדִים קְצוּבִים,

Прокатывало половодье
 Вблизи весь гул и грохот свой.
 Смеялся кто-то, плакал кто-то,
 Крошились камни о кремни,
 И падали в водовороты
 С корнями вырванные пни.
 А на пожарище заката,
 В далекой прочерни ветвей,
 Как гулкий колокол набата
 Неистовствовал соловей.
 Где ива вдовый свой повойник
 Клонила, свесивши в овраг,
 Как древний соловей-разбойник
 Свистал он на семи дубах.
 Какой беде, какой зазнобе
 Предназначался этот пыл?
 В кого ружейной крупной дробью
 Он по чащобе запустил?
 Казалось, вот он выйдет лешим
 С привала беглых каторжан
 Навстречу конным или пешим
 Заставам здешних партизан.
 Земля и небо, лес и поле
 Ловили этот редкий звук,
 Размеренные эти доли
 Безумья, боли, счастья, мук.

שָׁמַע הוּא רַעַם מִכָּל עֶבֶר,
 שָׁאוֹן הַמַּיִם הַגְּבוּהִים,
 קוֹלוֹת שֶׁל צְחוּק, בְּכִיָּה, מַפְלָת,
 הַתְּפוֹרְרוֹת אֲבָנֵי כֶרֶכֶר,
 וְנִפְּלָה לְמַעַרְבֵּלֶת
 שְׂרָשִׁי בּוֹל-עֵץ שֶׁנָּעֵקֶר.
 וְגַם מִבַּד עֵבֶה אוֹ זָרֵד
 לְאֵשׁ שְׁקִיעָה בְּקֶצֶה אֲמִיר
 כְּמוֹ פְּעֵמוֹן שְׂרָפָה אוֹ מָרֵד
 נְטוּל הָרֶסֶן שֶׁר זָמִיר.
 וְכֶשֶׁמְרָאשׁ תִּרְזָה עַל גֶּדֶם
 כְּסוּי הָאֶלְמָנָה נִזְרָק,
 הוּא כְּמוֹ "זָמִיר-גִּזְלָן" מִקֶּדֶם (*)
 עַל שִׁבְעַת אֱלוֹנִים שָׂרָק.
 לְאִילוֹ אֶהוּבָה אוֹ טָכֶס
 הִיָּה הַלֵּהט מִיַּעַד?
 בְּמִי יָרָה הוּא צָרוֹר הָרֶסֶס
 לְרַחֵב סִבָּה עֲבוֹת לְבַד?
 נִרְאָה הִיָּה: יְבוֹא אֶל יַעַר,
 אֲסִיר שְׁנֵס מֵהַגִּרְדוֹם
 לְקִרְאֵת הָאָרֶב תַּחַת סֶהַר
 שֶׁל פְּרִטִּיזְנִים בְּנֵי-מִקּוֹם.
 תִּבֵּל הַקְּשִׁיבָה שָׁם לַעֲשֹׂר
 הַמְּגִינּוֹת הַנִּדְּירוֹת -
 טְרוּף, כָּאֵב, יִסּוּר וְאֲשֹׁר
 שֶׁל הַמְּנוֹת הַמְּדוּדוֹת.

(*) גיבור מיתולוגיה סלבית עתיקה

6. Объяснение

Жизнь вернулась так же беспричинно,
 Как когда-то странно прервалась.
 Я на той же улице старинной,
 Как тогда, в тот летний день и час.

6. ודוי

החיים חזרו ללא שום פֶּשֶׁר,
 כְּמוֹ שֶׁפַּעַם הֵם פָּסְקוּ פְּתָאוֹם.
 שׁוּב אוֹתוֹ רָחוּב יֶשֶׁן, וְקִנְשֶׁר
 עוֹד נִשְׁאָר: אוֹתָהּ שַׁעַה וַיּוֹם.

Те же люди и заботы те же,
И пожар заката не остыл,
Как его тогда к стене Манежа
Вечер смерти наспех пригвоздил.
Женщины в дешевом затрапезе
Так же ночью топчут башмаки.
Их потом на кровельном железе
Так же распинают чердаки.
Вот одна походкою усталой
Медленно выходит на порог
И, поднявшись из полуподвала,
Переходит двор наискосок.
Я опять готовлю отговорки,
И опять все безразлично мне.
И соседка, обогнув задворки,
Оставляет нас наедине...

Не плачь, не морщь опухших губ,
Не собирай их в складки.
Разбредишь присохший струп
Весенней лихорадки.
Сними ладонь с моей груди,
Мы провода под током.
Друг к другу вновь, того гляди,
Нас бросит ненароком.
Пройдут года, ты вступишь в брак,
Забудешь неустройства.
Быть женщиной — великий шаг,
Сводить с ума — геройство.
А я пред чудом женских рук,
Спины, и плеч, и шеи
И так с привязанностью слуг
Весь век благоговею.
Но как ни сковывает ночь
Меня кольцом тоскливым,
Сильней на свете тяга прочь

ואתם בְּרִיּוֹת, אוֹתוֹ הַנָּטֹל,
להב הַשְּׁקִיעָה עֲדִין בּוֹעֵר,
כְּמוֹ בְּרָגַע שְׁאוֹתוֹ לִכְתֹּל
שֶׁל מֶנֶז' הַמּוֹת אֶז סִמֵּר. *)
הַנָּשִׁים בְּעֲנִיּוֹת הַבָּגָד
שׁוֹב בְּלִיל אֶת הָעֶקֶב דּוֹרְסוֹת,
וְאוֹתָן עַל הַבְּרָזֵל שֶׁל רֶפֶד
עֲלִיּוֹת הַגַּג כְּמוֹ אֶז צוֹלְבוֹת .
הִנֵּה עוֹד אַחַת מֵהֵן עַד מִיֹּט
עֵיפָה נִכְנָסֶת עַל הַסֶּף,
כִּי כְּדִי לַחֲצוֹת חֲצָר הַבַּיִת,
הִיא עֲלֵתָה מִן הַמֶּרְתֵּף עֲכָשׁוּ.
שׁוֹב אֲנִי מִכִּין תְּרוּץ, וּבֶטַח,
שׁוֹב אֲדִישׁ רוֹאָה הַכֹּל מֵצֵד.
הַשְּׂכָנָה סוֹבֶבֶת אֶת הַשֵּׁטַח,
מִשְׁאִירָה אוֹתָנָהוּ כָּאֵן לְבַד ...

אל נָא תִבְכִּי, קִמְטִים אֵין סְפוֹר
הַסִּירִי מִשְׁפָּתִים,
הֵן נְפוּחוֹת וְגִלְד עוֹר
כְּבָר הַתִּיבֵשׁ בִּינְתִים.
אל תִּפְגְּעִי בְּקֶרוֹם מַחֲלִים -
סִימֵן שֶׁל הַקִּדְמֶת,
הַמַּחֲלָה שֶׁל אוֹהֲבִים
שֶׁבְּאַבִּיב פּוֹרַחַת.
יָד מַחֲזִי הוֹרִידִי נָא,
אֲנִי — חוּטִים בְּזָרָם,
וְזֶה אֵל זֶה בְּלִי כּוֹנֵה
שׁוֹב נִצְמַד כְּמוֹ טָרָם.
תִּקְחִי לָּהּ אִישׁ כְּלָלוֹת הַכֹּל,
יְהִי מִגֵּן וָרַע.
לְהִיּוֹת אִשָּׁה — צַעַד גָּדוֹל,
גְּבוּרָה הִיא לְשִׁגְעַ.
נִס הָאִשָּׁה, נִס עַל-זְמַנִּי -
גְּבוּהָ, צִנָּאָר וְשִׁכָּם!
אוֹתוֹ, כְּמוֹ מִשְׁרַת, אֲנִי

И манит страсть к разрывам.

מוֹקִיר יוֹתֵר מִלֶּחֶם.
אִם זֹאת, לְמִרּוֹת שְׁלִיל מִדֶּק,
טִבַּעַת מְקַשֶּׁרֶת, -
הַתְּאֻהָ לְהִתְנַתֵּק
עַל כָּל נִמְוֶק גּוֹבֶרֶת.

(* בניין ציבורי גדול במוסקבה

7. Лето в городе

Разговоры вполголоса
И с поспешностью пылкой
Кверху собраны волосы
Всей копною с затылка.
Из-под гребня тяжелого
Смотрит женщина в шлеме,
Запрокинувши голову
Вместе с косами всеми.
А на улице жаркая
Ночь сулит непогоду,
И расходятся, шаркая,
По домам пешеходы.
Гром отрывистый слышится,
Отдающийся резко,
И от ветра колышится
На окне занавеска.
Наступает безмолвие,
Но по-прежнему парит,
И по-прежнему молнии
В небе шарят и шарят.
А когда светозарное
Утро знойное снова
Сушит лужи бульварные
После ливня ночного,
Смотрят хмуро по случаю

7. קיץ בעיר

שיחוטִינוּ בְּקוֹל נְמוּהָ...
וּכְאֵלּוּ מִכְרַח
הַשָּׁעַר בְּקוֹדֶקוֹד עֶרוּהָ
כְּצִיצָה מִהַעֲרָף.
אִשָּׁה, תַּחַת מִסְרָק עֲדוּי,
מִקְסָדָה מְסִתְפָּלֶת,
בְּרֹאשָׁה לְגִבָּה נְטוּי
צִמּוּתִיהָ שׁוֹקֶלֶת.
וּבִרְחוֹב אֲוִיר חֶם גְּדוּשׁ,
לְקִרְאָת גֶּשֶׁם בָּא הֶבֶל,
וְהַבִּיטָה בְּצִלִּיל דְּשָׁדוּשׁ,
מִתְפַּזְרִים הוֹלְכֵי רֶגֶל.
רַעַם כָּבֵד נִשְׁמַע מְקַטֵּעַ,
הַד עוֹנָה, צוּרֵם אֶזֶן,
וּמִרוּחַ וִילּוֹן עֵתָה
מִתְנַדֵּד נְטוּל חֶסֶן.
וְעֲדִין אֲוִיר הִבִּיל
בְּדִמְמָה שֶׁל הָעֶרֶב
הַבְּרָקִים עוֹדֵם כְּמוֹ נְחִיל
מְחַפְּשִׁים לָהֶם טְרָף.
כְּשֶׁהִבְקַר מִבִּיא אוֹרָה,
מְחַמֵּם אֶת הַדָּשָׁא,
מִיבֵשׁ שְׁלולִיּוֹת שְׁדֵרָה
אַחֲרֵי לַיִל הַגֶּשֶׁם,
עַל הַכֹּל מְסִתְפָּלֶת קוֹדְרוֹת,

Своего недосыпа
Вековые, пахучие,
Неотцветшие липы.

כִּי בִקְשִׁי הַשְּׁכִימוֹ,
טְלִיּוֹת רִיחָנִיּוֹת זְקֵנוֹת
שֶׁפָּרִיחָהּ לֹא הִשְׁלִימוּ.

8. Ветер

8. רוח

Я кончился, а ты жива.
И ветер, жалуясь и плача,
Раскачивает лес и дачу.
Не каждую сосну отдельно,
А полностью все деревья
Со всею далью беспредельной,
Как парусников кузова
На глади бухты корабельной.
И это не из удальства
Или из ярости бесцельной,
А чтоб в тоске найти слова
Тебе для песни колыбельной.

אֲנִי גָמור, אַךְ חַיָּה אַתָּה.
בּוֹכָה הָרוּחַ, מְהַדְהֶדֶת,
וְאֶת הַבַּיִת מְנַדְנֶדֶת,
לֹא עֵץ בּוֹדֵד - אֶת כָּל הַיַּעַר,
לֹא אֵיזָה אֶרֶן בְּנֶפֶרֶד,
כָּל הַמָּרְחֵב תַּחַת הַסֵּהר,
כְּמוֹ גּוֹף סְפִינֹת מִפָּרֶשׁ אַחַת
עַל פְּנֵי מִפְרָץ עֶטוֹף בְּזָהָר.
לֹא מַעֲזוֹת שֶׁל לֵב וַיֵּד
אוֹ מִתּוֹךְ זַעַם חֶסֶר שָׁחַר,
אֶךְ כְּדִי לְמַצֵּא מְלִים בְּלִבָּד
לָךְ לְשִׁיר עֶרֶשׁ בְּתוֹךְ צֶעַר.

9. Хмель

9. כְּשׁוֹת

Под ракитой, обвитой плющом,
От ненастья мы ищем защиты.
Наши плечи покрыты плащом.
Вкруг тебя мои руки обвиты.
Я ошибся. Кусты этих чащ
Не плющом перевиты, а хмелем.
Ну так лучше давай этот плащ
В ширину под собою расстелим.

גָּשָׁם. שִׁיחַ עֶטוֹף בְּקִיסוֹס.
מְחַפְּשִׁים אֲנִי בּוֹ גַּג מַמִּים.
עַל כְּתָפֵינוּ מַעִיל. בְּלִי הַסּוֹס
סָבִיב יְדִיךָ כְּרֻכְתִּי יָדַיִם.
הַתְּבַלְבְּלֹתִי בַּסֶּבֶךְ הַהֶבֶל
בֵּין קִיסוֹס לְבֵין כְּשׁוֹת עַל שִׁיחֵנוּ.
טוֹב יוֹתֵר אִזְּ אִם אֶת הַמַּעִיל
נִפְרֵשׁ כָּאֵן לְרַחְבּוֹ מִתַּחְתֵּינוּ.

10. Бабье лето

10. סוֹף הַקִּיץ

Лист смородины груб и матерчат.

(*)
עֲלָה דוֹמְדֻמְנִית גַּס כְּמוֹ תֵּבֶן.

В доме хохот и стекла звенят,
 В нем шинкуют, и квасят, и перчат,
 И гвоздики кладут в маринад.
 Лес забрасывает, как насмешник,
 Этот шум на обрывистый склон,
 Где сгоревший на солнце орешник
 Словно жаром костра опален.
 Здесь дорога спускается в балку,
 Здесь и высохших старых коряг,
 И лоскутницы осени жалко,
 Все сметающей в этот овраг.
 И того, что вселенная проще,
 Чем иной полагает хитрец,
 Что как в воду опущена роцца,
 Что приходит всему свой конец.
 Что глазами бессмысленно хлопать,
 Когда все пред тобой сожжено,
 И осенняя белая копоть
 Паутиною тянет в окно.
 Ход из сада в заборе проломан
 И теряется в березняке.
 В доме смех и хозяйственный гомон,
 Тот же гомон и смех вдалеке.

צחוק גובר, כלים מצלצלים,
 מרינדה עם ריח צפרן;
 מרסקים, כובשים, מפלפלים..
 והיער משליח בלעג
 על מדרון את הצחוק עם ההד,
 על אלסר שנשרף מן הלהט
 של השמש כמו מן המוקד.
 לערוץ כאן הדרך יורדת,
 בו חבל על הבול היבש,
 על הסתו: מדלות מתחסדת
 לאסף הוא בלואים מתעקש,
 על תבל שפשוטה שבעתים,
 משאיש ערמומי מתאר,
 וחרשה כמו טבולה בתוך מים,
 ולכל דבר קץ בא מהר.
 למצמץ בעינים אין טעם,
 כשהכל לפניך שרוף,
 וימשיך פיו סתו לבן פעם
 כמו קורי-עכביש עוד לעוף.
 בגדר הגנה נוצר סדק,
 שביל יורד לחרשה מאבק.
 ובבית אותו צחוק של עסק,
 ואותה המלה במרחק.

(*) במקור "קיץ נשי" – כינוי רוסי המקביל ל"קיץ אינדיאני" באנגלית
 - התקופה בתחילת סתיו עם מזג אוויר שטוף שמש, בזמן שכל
 עבודות חקלאיות בכפר הסתיימו ואפשר לנוח

11. Свадьба

Пересекши край двора,
 Гости на гулянку
 В дом невесты до утра
 Перешли с тальянкой.
 За хозяйскими дверьми

11. החתונה

ובערב לפלה
 האורחים הגיעו
 ואתם להלילה
 מפוחית הביאו.
 ומאחורי דלתות

В войлочной обивке
Стихли с часу до семи
Болтовни обрывки.
А зарею, в самый сон,
Только спать и спать бы,
Вновь запел аккордеон,
Уходя со свадьбы.
И рассыпал гармонист
Снова на баяне
Плеск ладоней, блеск монист,
Шум и гам гулянья.
И опять, опять, опять
Говорок частушки
Прямо к спящим на кровать
Ворвался с пирушки.
А одна, как снег, бела,
В шуме, свисте, гаме
Снова павой поплыла,
Поводя боками.
Помавая головой
И рукою правой,
В плясовой по мостовой,
Павой, павой, павой.
Вдруг задор и шум игры,
Топот хоровода,
Проваясь в тартарары,
Канули, как в воду
Просыпался шумный двор.
Деловое эхо
Вмешивалось в разговор
И раскаты смеха.
В необъятность неба, ввысь
Вихрем сизых пятен
Стаей голуби неслись,
Снявшись с голубятен.
Точно их за свадьбой вслед

בְּרִפּוּד הַלְבָד
רק בליל, אחר חצות
השתתק השבט.
ובשחר המקדם
כָּבֵד הַחֲלִיטוֹ: "נִיחָא!",
מפוחית יצאה אתם
ולשיר המשיכה..
הנגן פִּזַּר צִלִּילִים
לקריאות "לחיים!",
לברק העדיים
ושכשוך ידים.
שוב ושוב פִּזְמוֹן חֲדָשׁ
למקום של נחת,
למטה של ירח-דבש
הלילה שולחת.
הפלה יוצאת לחוג,
לבנה כמו שלג,
וזרמת בלי בן-זוג
כברבור או פלג.
מנדנדת בגיחה
את ראשה וזרוע,
ברקוד על מדרכה,
ממשיכה לרקע.
רעש המשחק פתאום
עם רקוד-מפלת
נעלמו, נפלו לתהום
או למערבולת.
כי סאון העבודות,
הד דברים בעסק
התערבו בקול שיחות
וגרמו לנזק.
עטו משובר אל על
היונים משוע
ככתמים במעגל,
כחלחלים בצבע.
וכאלו הן נשאו

Спохвяться спросонья,
 С пожеланьем многих лет
 Выслали в погоню.
 Жизнь ведь тоже только миг,
 Только растворенье
 Нас самих во всех других
 Как бы им в даренье.
 Только свадьба, вглубь окон
 Рвущаяся снизу,
 Только песня, только сон,
 Только голубь сизый.

אחולים לאשר
 לשנים לזוג נשוי
 וברכות לעשר.
 כי חיים עוברים מהר –
 רגע מתארע,
 נמיסה באיש אחר,
 מתנה לרע.
 הם רק חתנה בליל
 לחלון פוזלת,
 רק חלום, רק שיר הלל,
 רק יונה של תקלת.

12. Осень

12. סתו

Я дал разъехаться домашним,
 Все близкие давно в разброде,
 И одиночеством всегдашним
 Полно все в сердце и природе.
 И вот я здесь с тобой в сторожке,
 В лесу безлюдно и пустынно.
 Как в песне, стежки и дорожки
 Позаросли наполовину.
 Теперь на нас одних с печалью
 Глядят бревенчатые стены.
 Мы братья преград не обещали,
 Мы будем гибнуть откровенно.
 Мы сядем в час и встанем в третьем,
 Я с книгою, ты с вышиваньем,
 И на рассвете не заметим,
 Как целоваться перестанем.
 Еще пышней и бесшабашней
 Шумите, осыпайтесь, листья,
 И чашу горечи вчерашней
 Сегодняшней тоской превысьте.
 Привязанность, влечение, прелесть!

נתתי לבני-בית ללכת,
 כל הקרובים זרים כבר קבע,
 ובבדידות המתמשכת
 הכל מלא - בלב, בטבע.
 כאן שנינו בביתן. אין נשכ,
 אין איש, היער חמור סגר.
 למחצית כסו בעשב
 (כמו גם בשיר) כל שביל ותפר.
 עכשו צופים בצער בנו
 קירות בולים, אין בנו אשר.
 לכבש מחסום לא התכוננו,
 נמות כאן בכנות, בישר.
 אני עם ספר, את רוקמת
 נשכ בלילה שעתים,
 בלי דעת בשעה מקדמת,
 שנשיקות פסקו בינתיים.
 עלי, נשרו ביתר רעש,
 מפארים, הגבירו קצב,
 לגביע מרורה של אמש -
 של יום חדש הוסיפו עצב!
 אין קשר, משיכה וקסם.

Рассеемся в сентябрьском шуме!
Заройся вся в осенний шелест!
Замри, или ополоумей!
Ты так же сбрасываешь платье,
Как роща сбрасывает листья,
Когда ты падаешь в объятие
В халате с шелковой кистью.
Ты — благо гибельного шага,
Когда житье тошней недуга,
А корень красоты — отвага,
И это тянет нас друг к другу.

13. Сказка

Встарь, во время оно,
В сказочном краю
Пробирался конный
Степью по репью.
Он спешил на сечу,
А в степной пыли
Темный лес навстречу
Вырастал вдали.
Ныло ретивое,
На сердце скребло:
Бойся водопомя,
Подтяни седло.
Не послушал конный
И во весь опор
Залетел с разгону
На лесной бугор.
Повернул с кургана,
Въехал в суходол,
Миновал поляну,
Гору перешел.
И забрел в ложбину

בְּסֵאוֹן סֶפֶטֶמְבֶּר פֶּה גּוֹנֶעַת
שְׁבִי דָם אוֹ תֵאבְדִי בְּעֵצָם
כָּבֵר בְּקִרְוֹב צְלִילוֹת הַדַּעַת.
כְּמוֹ עֲלֹתוֹ הַשִּׁיר הַחֹרֵשׁ,
כֹּה אַתְּ, לְתוֹךְ חֲבוּק גּוֹלָשֶׁת,
אֶת שְׁמִלְתְּךָ זִרְקִית לְקֶרֶשׁ,
חֲלוּק נֶשֶׁל מְשִׁי רַק לּוֹבֶשֶׁת.
כְּצֵעַד לְאַסּוֹן אַתְּ - מְגֵד
בְּשֵׁלֵב חַיִּים אֱלִיוֹ הַגֻּעֲנוּ,
כִּי אִמָּץ - שֶׁרֶשׁ נֶשֶׁל הַחֲמֵד,
הוּא זֶה לְזֶה מוֹשֵׁף אוֹתָנוּ.

13. האגדה

שְׁנוֹת עֶבֶר (בְּעֶרְף),
אֶרֶץ אֲגָדִית,
הַפָּרֶשׁ בְּדֶרֶךְ,
עֶרְבָה קוֹצִית.
אֶל הַקָּרֵב אֵץ נֵעַר
בְּאַבְקַּת וְחוֹם.
לְקִרְאָתוֹ הַיַּעַר
קָם אֶפֶל פְּתִאוֹם.
וְלִבּוֹ בִּינִתִים
לֹא שָׁקֵט, כָּאֵב:
הַשְׁמֵר מִמֵּיִם
וְהִדֵּק אֶכְף!
אֶךְ חֲצָפָה בּוֹטַחַת
וְחִזָּק הַסּוֹס -
עָף עַל הַקֶּרַחַת
יַעַר בְּלִי הַסּוֹס.
וְעָלָה עַל גִּבֵּעַ,
בְּשִׁפְלָה עֶבֶר
וְחֲצָה עוֹד שְׁבַע,
וְעִקָּף שָׁם הָר.
וְהַמְשִׁיךְ עֲדִין

И лесной тропой
Вышел на звериный
След и водопой.
И глухой к призыву,
И не вняв чутью,
Свел коня с обрыва
Попойть к ручью.
У ручья пещера,
Пред пещерой — брод.
Как бы пламя серы
Озаряло вход.
И в дыму багровом,
Застилавшем взор,
Отдаленным зовом
Огласился бор.
И тогда оврагом,
Вздогнув, напрямик
Тронул конный шагом
На призывный крик.
И увидел конный,
И приник к копыю,
Голову дракона,
Хвост и чешую.
Пламенем из зева
Рассеивал он свет,
В три кольца вокруг девы
Обмотав хребет.
Туловище змея,
Как концом бича,
Поводило шеей
У ее плеча.
Той страны обычай
Пленницу-красу
Отдавал в добычу
Чудищу в лесу.
Края население

בְּשִׁבִּיל עֵקְבוֹת,
בָּא בְּסוֹף לְעֵין -
לְמִשְׁאֵב חַיּוֹת.
לְהִקְשִׁיב לְרִמָּז
לֹא הָיָה מוֹכֵן,
אֶת סוֹסוֹ הִבִּיא אָז
אֶל הַמַּעַיִן.
מַעְרָה קוֹדֶרֶת,
דֶּרֶךְ מַעְבָּר.
בְּגוֹפְרִית בּוֹעֶרֶת
חוֹר כְּנִיסָה מָאָר.
בָּאֵשׁ אֲדַמְדָּמֶת
כְּשִׁלָּה הָרְאִיָּה,
אֶת אֲזִנָּיו צוֹרֶמֶת
מִרְחוֹק קְרִיָּאָה.
אֶת הַשִּׁבִּיל הִנֵּהוּ
רַק לַחוּשׁ יָכוֹל,
וְסוֹסוֹ הוֹבִיל הוּא
אֶל אוֹתוֹ הַקּוֹל.
וּפְתָאוֹם רָאָה שָׁם
(בְּחִנִּית אַחַז)
רֹאשׁ דֶּרֶקוֹן וְחֹטֵם,
גֹּס וּמִקְשָׁקֶשׁ,
שִׁמְפִּיּוֹ זוֹרֵעַ
לִהְבֵּ וְאוֹרָה,
גּוּף כָּמוֹ קִפְיֵץ קוֹלֵעַ
סָבִיב הַנֶּעֱרָה.
כָּמוֹ שׁוֹט מְנַעֵנֵעַ
הוּא צוֹאֵר אֶרֶץ,
בְּכֶתֶף נוֹגֵעַ,
מִתְכַּנֵּן לַמַּעַר.
אֶת יְלִידַת-הַשֶּׁפֶר
כְּמִנְהַג הַכֶּפֶר
אֲז נָתַנּוּ כֻלָּפֶר
לְדֶרֶקוֹן אֲכָזֶר.
עַל בִּקְתוֹת שִׁמְרוּ כָּךְ

Хижины свои
Выкупало пеней
Этой от змеи.
Змей обвил ей руку
И оплел гортань,
Получив на муку
В жертву эту дань.
Посмотрел с мольбою
Всадник в высь небес
И копье для боя
Взял наперевес.
Сомкнутые веки.
Выси. Облака.
Воды. Броды. Реки.
Годы и века.
Конный в шлеме сбитом,
Сшибленный в бою.
Верный конь, копытом
Топчущий змею.
Конь и труп дракона
Рядом на песке.
В обмороке конный,
Дева в столбняке.
Светел свод полдневный,
Синева нежна.
Кто она? Царевна?
Дочь земли? Княжна?
То в избытке счастья
Слезы в три ручья,
То душа во власти
Сна и забытья.
То возврат здоровья,
То недвижность жил
От потери крови
И упадка сил.
Но сердца их бьются.

הם בלית בררה:
לנחש כזבח
שמו נערה.
הדרקון ידיה
כרה כמגלב,
הלחיץ צלעותיה,
התקרב ללב.
פנה לבן-סמך
הפרש הכן,
התפלל ורמח
לדרקון כן...
צל על עפעפים.
עננים, מרומים.
יערות ומים.
ומאות שנים.
משטח הגבר,
הוא קפוא כמו מת.,
סוס אמיץ בפגר
של נחש חובט.
הפרש שרוע -
התעלף בחור.
נערה בלי נוע
על-ידו על צור.
המרום רון
וכחל זנית.
מי היא? בת של מלך?
נסיכה? כפרית?
פעם מרוב אשר
גל דמעות עצום,
פעם אין לה כשר
משנתה לקום.
פעם קום מצלים,
פעם – על הגב
מאבדן מקרים
של דמו בקרב.
אך בלב יש כוח,

То она, то он
Сияются очнуться
И впадают в сон.
Сомкнутые веки.
Выси. Облака.
Воды. Броды. Реки.
Годы и века.

ולסירוגין
עין חשים לפקח
ולישן חוזרים
צל על עפעפים.
עננים, מרומים.
יערות ומים.
ומאות שנים...

14. Август

14. אוגוסט

Как обещало, не обманывая,
Проникло солнце утром рано
Косою полосой шафрановою
От занавеси до дивана.
Оно покрыло жаркой охрою
Соседний лес, дома поселка,
Мою постель, подушку мокрую
И край стены за книжной полкой.
Я вспомнил, по какому поводу
Слегка увлажнена подушка.
Мне снилось, что ко мне на провода
Шли по лесу вы друг за дружкой.
Вы шли толпою, врозь и парами,
Вдруг кто-то вспомнил, что сегодня
Шестое августа по старому,
Преображение Господне.
Обыкновенно свет без пламени
Исходит в этот день с Фавора,
И осень, ясная как знаменье,
К себе приковывает взоры.
И вы прошли сквозь мелкий, нищенский,
Нагой, трепещущий ольшаник
В имбирно-красный лес кладбищенский,
Горевший, как печатный пряник.
С притихшими его вершинами

כפי שהבטיחה, בלי שום שקר,
חדרה השמש, פס שרוע
על הרצפה השכם בבקר
בגון כרכם היה צבוע.
והיא כסתה בחום של אדם
את השכונה, חרשה בתפר,
פרית לחה, גופי עד שכם,
קיר מאחור הרף וספר.
מה פשר הלחות? נזפרתי:
אלי אתם דרך היער
זה אחר זה (על כה חלמתי)
הלכתם לבקור של צער.
בסך, לחוד, זוגות. לפתע
אחד נזכר: "שמעו, דומני,
היום ששי באוגוסט... בטח,
לפי הלוח היוליאני. (*
זה חג שנוי דמותו של ישו.
ביום הזה אור בלי שלהבת
יוצא מהר תבור, יש קשר
לבהירות של סתו נשגבת."
דלות חרשת אלמון עברתם,
נכנסתם לחלקה רוגעת -
ביער בית-קברות נכחתם,
זוהר כמו דבשנית מטבעת.
לאמירים שלו שמים

Сосеждествовало небо важно,
 И гогосами петушинными
 Перекликалась даль протяжно.
 В лесу казенной землемершею
 Стояла смерть среди погоста,
 Смотря в лицо мое умершее,
 Чтоб вырыть яму мне по росту.
 Был всеми ошутим физически
 Спокойный гогос чей-то рядом.
 То прежний гогос мой провидческий
 Звучал, нетронутый распадом:
 "Прощай, лазурь Преображенская
 И золото второго Спаса,
 Смягчи последней лаской женскою
 Мне горечь рокового часа.
 Прощайте, годы безвременщины.
 Простимся, бездне унижений
 Бросающая вызов женщина!
 Я — поле твоего сраженья.
 Прощай, размах крыла расправленный,
 Полета вольное упорство,
 И образ мира, в слове явленный,
 И творчество, и чудотворство".

התכלת שלהם הוסיפו,
 כפרים בקול שכוני בינתים
 קריאות באריכות החליפו..
 מוידד רשמי, בר-יפוי כוח,
 בין הקברות עמד המות,
 והסתכל בפני מנוח,
 לבחר לו בור וסוג מצבת.
 לקול שלי כלם הקשיבו,
 לקול שקט, עתיד יודע.
 הִיה זה קול חוזה, אשר בו
 בבור הנמק לא נוגע:
 "יד האשה המלטפת,
 נא לרכך, המברכת,
 בחגיגה המרחפת
 את שעת עכשו נחתכת.
 הִיו שלום, שנים בלי טעם!
 שלום, אשה, על יסוריך
 קוראת תגר! אלך. הפעם
 אני — שדה מאבקיך.
 הִיו שלום, מעוף בנחת,
 כנפי ועקשנות הנפש,
 תבל שבמלה נפתחת,
 נסים של יצירה בחפז".

(* רוסיה עברה מלוח-שנה יוליאני ללוח-שנה גרגוריאני בשנת 1918, אך הכנסייה האורתודוקסית ממשיכה להשתמש ב"לוח הישנה". לפי מסורת נוצרית, הר תבור הוא מקום חשוב בחיי ישו, ושם כל שנה ביום מסוים רואים אור ללא מקור.

15. Зимняя ночь

Мело, мело по всей земле
 Во все пределы.
 Свеча горела на столе,
 Свеча горела.
 Как летом роем мошара

15. ליל חרף

סופת שלגים מכל מרחק
 היתה סואנת.
 בתוך צנצנת נר דלק,
 נר בצנצנת.
 וכמו בקיץ עף זבובון

Летит на пламя,
Слетались хлопья со двора
К оконной раме.
Метель лепила на стекле
Кружки и стрелы.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
На озаренный потолок
Ложились тени,
Скрещенья рук, скрещенья ног,
Судьбы скрещенья.
И падали два башмачка
Со стуком на пол.
И воск слезами с ночника
На платье капал.
И все терялось в снежной мгле
Седой и белой.
Свеча горела на столе,
Свеча горела.
На свечку дуло из угла,
И жар соблазна
Вздымал, как ангел, два крыла
Крестообразно.
Мело весь месяц в феврале,
И то и дело
Свеча горела на столе,
Свеча горела.

16. Разлука

С порога смотрит человек,
Не узнавая дома.
Ее отъезд был как побег,
Везде следы разгрома.
Повсюду в комнатах хаос.

אֶל הַשְּׁלֶהֶבֶת,
פְּתִיתִים זָרְמוּ אֶל הַחִלּוֹן,
אֶל הַמַּסְגֶּרֶת.
עַל הַזְכוּכִית מִשְׁלֵג דֶּק
חוּג, חֵץ, שׁוֹשְׁנֶת...
בְּתוֹךְ צִנְצָנֶת נֵר דֶּלֶק,
נֵר בִּצְנָנֶת
עַל הַתִּקְרָה צִלְלִים מִצַּד
נִרְאִים כְּמוֹ כְּתֻבָּת,
שְׁלֹב רִגְלִים, יָד בְּיָד,
גּוֹרֵל בְּצִמְת.
זֹוג נְעִלִים קְטִנטִנוֹת
נָפְלוּ, הִמְתִּינוּ,
טְפוֹת דּוֹבֵג כְּטִל דְּמָעוֹת
שִׁמְלָה הִכְתִּימוּ.
הַכֹּל בְּשִׁלְג חֲמֻקָּמָה.
שִׁיבַת עֲנָנֶת.
בְּתוֹךְ צִנְצָנֶת נֵר דֶּלֶק,
נֵר בִּצְנָנֶת.
אֲוִיר קָר עַל הַנֵּר נָשֵׁב,
חוֹם הַמַּדּוּחַ
כְּמוֹ מִין מִלֵּאָה הַנִּיף כְּנָפָיו
כְּצֹלֵב בְּרוּחַ.
כָּל פְּבְּרוֹאֵר הַשִּׁלְג חָג,
סוּפָה מִצְנָת.
בְּתוֹךְ צִנְצָנֶת נֵר דֶּלֶק,
נֵר בִּצְנָנֶת.

16. פְּרֻדָּה

הוא מסתכל על הדירה,
כְּאִישׁ זָר, לְכָל עֵבֶר.
עֲזִיבָתָה כֹּה מְהִירָה...
הִנֵּה הָרוּס הַחֹדֵר.
אֶךְ אֶת מַדַּת הַחֲרָבוֹת,

Он меры разоренья
Не замечает из-за слез
И приступа мигрени.
В ушах с утра какой-то шум.
Он в памяти иль грезит?
И почему ему на ум
Все мысль о море лезет?
Когда сквозь иней на окне
Не видно света Божья,
Безвыходность тоски вдвойне
С пустыней моря схожа.
Она была так дорога
Ему чертой любою,
Как морю близки берега
Всей линией прибоя.
Как затопляет камыши
Волнение после шторма,
Ушли на дно его души
Ее черты и формы.
В года мытарств, во времена
Немыслимого быта
Она волной судьбы со дна
Была к нему прибита.
Среди препятствий без числа,
Опасности минуя,
Волна несла ее, несла
И пригнала вплотную.
И вот теперь ее отъезд,
Насильственный, быть может.
Разлука их обоих съест,
Тоска с костями сгложет.
И человек глядит кругом:
Она в момент ухода
Все выворотила вверх дном
Из ящиков комода.
Он бродит, и до темноты

מֵאֵז נִכְנַס הוּא הֵנָּה,
לֹא מִזְהָה מֵרֹוב דְּמַעוֹת
וּמִהֶתְקֹף מִיגְרָנָה.
הָאֵזֶן מִתְמַלֵּאת סָאוֹן,
וְלִהְבִּין אֵין כּוֹחַ:
הוּא עַר, חוֹלִים? וְרַעִיוֹן
שֶׁל יָם מִנִּין בְּמוֹחַ?
כְּשֶׁשָּׂוֵא עֵינוּ לְרֵאוֹת רוֹצָה
תּוֹךְ כְּפוֹר אֶת הַשָּׁמַיִם,
גַּעְגּוּעִים לֹלֵא מוֹצָא
דּוֹמִים לֵים כְּפָלִים.
הִיא יִקְרָה הִיְתָה אֵין סוֹף
לוֹ בְּתוֹי פְּנִיָּה,
כְּמוֹ שְׁלִים קְרוֹב הַחוּף
בְּקוֹ מִשְׁבֵּר נוֹגַע.
כְּמוֹ עַל קִנִּי סוֹף אַחֵר סוֹפָה
גְּאוֹת הַיָּם עוֹבְרֶת,
כֶּה בְּתַחֲתִית נִפְשׁוֹ כְּסוֹפָה
גְּזָרָה שְׁלָה נִסְתַּרְתָּ.
בְּשָׁנוֹת הַיִּסּוּרִים, עֲתָה,
כְּשֶׁלְּהוֹי אֵין פֶּשֶׁר,
עַל גַּל שֶׁל הַגּוֹרֵל הִיְתָה
לוֹ מִתַּחֲתִית מְגֻשֶׁת.
בֵּין מְכֻשׁוּלִים שֶׁל הַמַּסָּע,
מִסְכָּנוֹת מוֹשִׁיעַ,
הַגַּל נָשָׂא אוֹתָהּ, נָשָׂא
וְלִצְמִידוֹת הַבִּיָּאָה.
מֵאֵז עֲזִיבְתָּהּ, אוֹלִי
כְּפוּיָהּ, כָּאֵב הַפַּעַר
יֹאכֵל אוֹתָם עֶכְשָׁו, וְדָאִי,
יִשְׁמִיד אוֹתָם הַצַּעַר.
מִבֵּית סְבִיבוֹ נִדְהָם. נִזְכָּר:
כְּשֶׁהִיא עֲזָבָה וְאַצָּה,
דְּבָרִים מִמְּגָרוֹת קִמְטָר
כָּלם זֶרְקָה הַחוּצָה.
הוּא מְשׁוּטָט, עַד דְּמִדּוּמִים

Укладывает в ящик
Раскиданные лоскуты
И выкройки образчик.
И наколовшись об шитье
С невынутой иголкой,
Внезапно видит все ее
И плачет втихомолку.

מְחִזֵּר לְתוֹךְ הָרֶהֱט
פְּסִי בְּדִים מְפֻזְרִים,
גְּזֵרֶת תְּפִירָה וּבִגְד.
כְּשֶׁמִּתְכַּוֵּף מַעַל לְבֶד
וּמַחֵט חֵשׁ, לְרֹגֶעַ
פְּתָאוֹם רוֹאָה אוֹתָהּ לְבֶד
וְאֵז בּוֹכָה בְּלִי הֶגֶה.

(* השיר 'פרידה' מתאר מראה בית לאחר חיפוש ומעצר. ככל הנראה מתייחס לאחד המעצרים של אולגה איווינסקאיה, אהובתו של פסטרנק שניהלה בשמו את כל ענייניו הספרותיים ואת המגעים עם הממסד. פסטרנק שנהנה ממעמד גבוה יחסית, ניצל ממלחצי הפלדה של ה'גולג', ומעולם לא נעצר ולא הוגלה. איווינסקאיה, לעומת זאת, נעצרה פעמיים "במקומו", ונשלחה למחנות הכפייה של סטלין. הבית התשיעי בשיר מדבר על היעלמות פתאומית, כפוייה בלא מידע כלשהו על העתיד, כפי שנהוג היה במעצר כזה, כה אופייני לתקופה. (הערה של מירי ליטווק)
תרגום של מירי ליטווק -

<http://www.text.org.il/index.php?book=0703032>

(**) השיר נכתב בשנת 1953 (א.א. חזרה באפריל 1953), אך מתאר, כנראה, את מאצרה הראשון ב-09.10.1949 (הערה שלי – א.ג.)

17. Свидание

Засыпет снег дороги,
Завалит скаты крыш.
Пойду размять я ноги:
За дверью ты стоишь.
Одна в пальто осеннем,
Без шляпы, без калош,
Ты борешься с волнением
И мокрый снег жуешь.
Деревья и ограды
Уходят вдаль, во мглу.
Одна средь снегопада
Стоишь ты на углу.
Течет вода с косынки
За рукава в обшлаг,

17. פְּגִישָׁה

יִסְתֵּר בְּשֻׁלְג אֶרֶץ,
בְּשֻׁלְג גַּג יִחְבֶּה.
אֵלֶךְ רִגְלִי לְמֶתֶחַ:
פְּתָאוֹם אוֹתָךְ רוֹאָה.
זִקְט בְּלוֹי לוֹבֶשֶׁת,
אֵין כָּבֶע, נֶעַל לַח,
רוֹעֵדֶת, מְתַרְגֶּשֶׁת,
לוֹעֶסֶת שֻׁלְג צַח.
עֲצִים, גְּדֵרוֹת בְּעֶרֶב
יוֹצְאִים לְצֵל הַבֵּיל,
וְשֻׁלְג חָג בְּלִי הָרֶף.
אֶת לְבָדָה בְּשֻׁבִּיל.
מְצַעִפֶּה הַמִּים
זִרְמִים לְשִׁרְוּלִים,

И каплями росинки
Сверкают в волосах.
И прядью белокурой,
Озарены: лицо,
Косынка и фигура
И это пальтецо.
Снег на ресницах влажен,
В твоих глазах тоска,
И весь твой облик слажен
Из одного куска.
Как будто бы железом,
Обмокнутым в сурьму,
Тебя вели нарезом
По сердцу моему.
И в нем навек засело
Смиренье этих черт,
И оттого нет дела,
Что свет жестокосерд.
И оттого двойтся
Вся эта ночь в снегу,
И провести границы
Меж нас я не могу.
Но кто мы и откуда,
Когда от всех тех лет
Остались пересуды,
А нас на свете нет?

כָּטַל מְלַחִיִּים
וּמִשְׁעָר נוֹטְפִים.
מֵהִתְלַתֵּל בְּאֶפֶל
אוֹר עַל פְּנֵיהַ נִשְׁפָּה,
עַל כָּל גּוּפָהּ, עַל כָּפָל
שֶׁל הַצְעִיף שְׁלָהּ.
הַשְּׁלֵג עַל רִיסֶיהָ,
עֲצָבוֹת בְּעֵין גְּלוּיָהּ,
דְּמוּתָהּ בְּכָל קוּיָהּ
מְגוּשׁ אֶחָד בְּנוּיָהּ.
כָּאֵלֹו בְּמַתְכָּת,
בְּאַנְטִימוֹן לוֹהֵט,
הַיָּד אוֹתָהּ לוֹחֶקֶת
עַל-פְּנֵי לְבִי כְּעֵת.
וְבוֹ גְּלוּפִים בְּפָרָהּ
תַּוְיָהּ בְּעֻנּוּתָם,
לִכֵּן אֲבֵדָה כָּל עֶרְךָ
קְשִׁיחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם.
לִכֵּן הַלֵּיל נִרְאָה לִי
בְּלוֹט שְׁלֵגִים כְּפוֹל,
בְּרִגְעִים הָאֵלֶּה
לֹא חֵשׁ בִּינֵינוּ גְּבוּל.
מִי אֲנִי? אֵן עֲבָרְנוּ?
בְּמְרוֹצֵת שָׁנִים
כְּרָכִילוֹת נִשְׁאָרְנוּ,
וְאֲנִי לֹא חִיִּים?

(* מופנה ככל הנראה אל אולגה איווינסקאיה, אהובתו ובת לוויתו של פסטרנק בארבע עשרה שנות חייו האחרונות. כמו כן, מקובל לחשוב שאולגה היא זו ששימשה מודל לדמותה של לאָרָה ב'דוקטור ז'יוואגו', אף שפסטרנק החל לכתוב את הרומן שנים רבות לפני שהכיר אותה.
(הערתה של מירי ליטווק)

תרגום של מירי ליטווק –

<http://www.text.org.il/index.php?book=0703032>

(**) לא בכדי ברומן של פסטרנק השיר "פרידה" קודם לשיר "פגישה".
בשפה הרוסית למילה "פגישה" יש שתי מילים מקבילות: vstrecha – מושג

כללי ללא גוון רגשי, ו-svidanie שמתארת פגישה חשאית בין שני אוהבים, או ביקור אסיר בכלא. במילה זו משתמש פסטרנק תרתי משמע ככותרת לשיר הזה. א.א. נאצרה לראשונה ב-09.10.49. כשהיא כבר הייתה במחנה ריכוז, פסטרנק כתב שיר "פגישה" כהזייה או חלום על חזרתה. לכן, הפועלים בשתי השורות הראשונות מופיעים בזמן עתיד. הכותרת רומזת על מאצר ועל הפגישה. אנה אחמטובה אמרה שזהו "השיר הטוב ביותר בליריקה רוסית במאה ה-20" (הערה שלי - א.ג.)

19. Рассвет

Ты значил все в моей судьбе.
Потом пришла война, разруха,
И долго-долго о тебе
Ни слуху не было, ни духу.
И через много-много лет
Твой голос вновь меня встревожил.
Всю ночь читал я твой завет
И как от обморока ожил.
Мне к людям хочется, в толпу,
В их утреннее оживленье.
Я все готов разнести в щепу
И всех поставить на колени.
И я по лестнице бегу,
Как будто выхожу впервые
На эти улицы в снегу
И вымершие мостовые.
Везде встают, огни, уют,
Пьют чай, торопятся к трамваям.
В течение нескольких минут
Вид города неузнаваем.
В воротах вьюга вяжет сеть
Из густо падающих хлопьев,
И чтобы во-время поспеть,
Все мчатся недоев-недопив.

19. שחר

בך נקשר כל גורלי.
אך באו מלחמה וחרס,
ולא נודע עליך לי
במשך שנות קליה וקאוס.
ואחרי כל שנות ברך
לקול שלך נדהם הקשבתי,
קראתי מצוותך בליל
מהתעלפות כאלו שבת.
אני נמשך לאנשים
לערנות הצהרים,
יכול הכל לשבר, לשים
את הבריות על הברכים.
אני קופץ על מדרגות
למדרכות ריקות, כאלו
לראשונה הרחובות
בשלב לפני הופיעו.
כלם הקיצו, אור, נוחות,
תה, חשמלית, כל איש יודע
לאן לרוץ ללא לאות,
העיר פתאום שנתה מראה..
הסערה סורגת בד
מהפיתיתם נופלים עד אפל,
כלם רצים כגוש אחד
בלי שגומרים שתיה ואכל.

Я чувствую за них за всех,
Как будто побывал в их шкуре,
Я таю сам, как тает снег,
Я сам, как утро, брови хмурю.
Со мною люди без имен,
Деревья, дети, домоседы.
Я ими всеми побежден,
И только в том моя победа.

21. Земля

В московские особняки
Врывается весна нахрапом.
Выпархивает моль за шкапом
И ползает по летним шляпам,
И прячут шубы в сундуки.
По деревянным антресолям
Стоят цветочные горшки
С левкоем и желтофиолем,
И дышат комнаты привольем,
И пахнут пылью чердаки.
И улица запанибрата
С оконницей подслеповатой,
И белой ночи и закату
Не разминутся у реки.
И можно слышать в коридоре,
Что происходит на просторе,
О чем в случайном разговоре
С каплей говорит апрель.
Он знает тысячи историй
Про человеческое горе,
И по заборам стынут зори,
И тянут эту канитель.
И та же смесь огня и жути
На воле и в жилом уюте,

אני נרגש עבור כלם,
כאלו למקומם הגעתי,
אני נמס, כמו שלג חם;
כמו בקר את מצחי קמטתי.
אתי כל אנשים בלי שם,
כל עץ וילד שפסחתי.
אני נכנעתי כבר להם,
ורק בזה אני נצחתי.

21. הארץ

אל הבתים המוסקבאים
אביב חצוף פורץ פוחח.
העש מהארון פורח,
על כבע-קיץ חיש צונח...
מעילי-חרף מסתירים.
על כל קומת בינים עדר
של עציצים בטור מצג:
מנתור, כתלית... לתוף החדר
ריח אבק, חפשי מסגר,
יורד מעלית הגג.
וחש הרחוב קרבה נסתרת
אל החלון סומא מסגרת.
ליל עם שקיעה, ואיך מגברת
להפרד אין שום משג.
ממסדרון אפשר לשמע
מה מתרחש על עץ גבה,
על מה שם שח, מלא מרגוע,
אפריל עם קרח מטפטף.
הוא אסף ספורים יודע
על היגון שלב קורע,
ושחר מהקור גווע
גם הוא לשיח מצטרף.
אימה ואש בתערבת
במרחבים, תחת קמרת,

И всюду воздух сам не свой.
И тех же верб сквозные прутья,
И тех же белых почек вздутья
И на окне, и на распутье,
На улице и в мастерской.
Зачем же плачет даль в тумане,
И горько пахнет перегной?
На то ведь и мое призванье,
Чтоб не скучали расстоянья,
Чтобы за городской гранью
Земле не тосковать одной.
Для этого весною ранней
Со мною сходятся друзья,
И наши вечера — прощанья,
Пирушки наши — завещанья,
Чтоб тайная струя страданья
Согрела холод бытия.

וּלְאִיר אֵין מְנוּחָה.
אוֹתוֹ עֵץ עֶרְבָה, תִּרְכָּבֶת
אוֹתָן נְצוֹת בְּלוֹטוֹת - הַסְּחָפֶת
עַל הַחֲלוֹן וְעַל הַצֶּמֶת,
בְּרָחוֹב וְגַם בְּבֵית-מְלָאכָה.
עַל מָה בּוֹכָה מְרַחֵב בְּרוּחַ,
מָה רִיחַ מֵר לְרִקְבוּבִית?
הָרִי יְעוֹד שְׁלִי לְטָרַח,
כְּדִי שְׁמֶרְחֵב יוּכַל לְשִׁמְחַ,
וְחוּץ לְעִיר תַּחֲוֹשׁ בְּנוֹחַ
הָאֶרֶץ שׁוֹב הָאֲבִיבִית.
וּבְשִׁבִיל זֶה כָּל חֲבֵרִינוּ
בְּפָרוֹץ עוֹנָה חֲשִׁים לְקוּם,
לְבוֹא אֵלַי, וְעֶרְבִינוּ -
פְּרִדּוֹת, וְכָל מִשְׁתָּאוֹתֵינוּ -
הֵם צְנֹאוֹת, מֵאֲמָצִינוּ -
קִצֵּת לְחֶמֶם אֶת הַקָּיּוּם.